

Crna Gora
Ministarstvo ekonomskog razvoja i turizma
Direktorat za međunarodnu trgovinsku
i ekonomsku saradnju

**Informacija o potpisivanju ugovora u vezi učešća Crne Gore na Svjetskoj izložbi
Expo 2025 Osaka, s prijedlogom ugovora**

Informacija o potpisivanju ugovora u vezi učešća Crne Gore na Svjetskoj izložbi Expo 2025 Osaka, s prijedlogom ugovora

Svjetska izložba - Expo je najveća međunarodna izložba koja se organizuje širom svijeta od polovine 19. vijeka i na kojoj se prikazuju najznačajnija ekonomska, tehnološka, društvena i kulturna dostignuća država učesnica. Pored novih digitalnih mogućnosti i pandemije COVID-19, Expo je opstao kao najznačajniji veliki međunarodni događaj (large scale event) koji privlači milione posjetilaca. U sve konkurentnijem globalnom okruženju, svjetske izložbe omogućavaju Vladama i njihovim partnerima da osnaže međunarodnu mrežu kontakata i da predstave svoje države kao konkurentne destinacije u oblastima od strateškog značaja.

Naredna Svjetska izložba će se održati u Osaki (Japan) u periodu od 13. aprila do 13. oktobra 2025. godine pod krovnom temom „Dizajniranje budućeg društva za naše živote“ (engl. Designing Future Society for Our Lives) i pratećim podtemama „Spašavanje života“, „Osnaživanje života“ i „Povezivanje života“, koncept učešća Crne Gore biće fokusiran na podtemu „Povezivanje života“, predstavljajući vrijednosti suživota i očuvanja različitosti.

U skladu sa zaključcima Vlade Crne Gore 04-2391/2 od 20. aprila 2022. godine, usvojena je informacija o učešću Crne Gore na Svjetskoj izložbi Expo 2025 Osaka. Učešće Crne Gore na Expo-u zvanično je potvrđeno pismom predsjednika Vlade Crne Gore dr Dritana Abazovića upućenom predsjedniku Vlade Japana Fumiji Kišidi 2. juna 2022. godine.

Vlada Crne Gore je, na sjednici održanoj 28. jula 2022. godine, odredila za generalnog komesara paviljona Crne Gore na Svjetskoj izložbi „Expo 2025 Osaka“ princa Nikolu Petrovića-Njegoša, predstavnika potomaka dinastije Petrović-Njegoš, predsjednika Fondacije Petrović Njegoš i generalnog komesara paviljona Crne Gore na Svjetskoj izložbi Expo 2020 Dubai.

Zvaničnim dopisom¹ Expo Organizatora preliminarno je dodijeljen izložbeni prostor Crnoj Gori u paviljonu Tip C, koji će formalno biti potvrđen nakon što se potpiše *Ugovor o učešću Crne Gore na Svjetskoj izložbi Expo 2025 Osaka, Kansai, Japan*, u skladu sa Specijalnim regulacijama broj 2 za Expo 2025.

Takođe, Expo Organizator je dostavio i prijedlog ugovora čijim se usvajanjem i potpisivanjem stiču i formalno pravni preduslovi za dalju pripremu učešća Crne Gore na ovoj prestižnoj izložbi u skladu sa planiranom dinamikom.

---

¹ Japanska Asocijacija za Svjetsku izložbu Expo 2025 Osaka uputila je Ministarstvu ekonomskog razvoja i turizma dopis broj: 010-053/23-6539/1 od 16. oktobra 2023. godine, kojim je preliminarno određen izložbeni prostor Crne Gore u paviljonu tip C (CS-2) broj E83.

UGOVOR O UČEŠĆU na Expo 2025 u Osaki, Kansai, Japan (zvanični učesnik)

Između

Crne Gore, koju predstavlja princ Nikola Petrović Njegoš, generalni komesar Paviljona (u daljem tekstu: „Učesnik“), koja je izrazila namjeru da učestvuje na Expo 2025 u Osaki, Kansai, Japan, na poziv Vlade Japana, s jedne strane, i

Japanska asocijacija za Svjetsku izložbu 2025. (u daljem tekstu: „Organizator“), koje predstavlja gospodin Hirojuki Išige,

Generalni sekretar Japanska asocijacija za Svjetsku izložbu 2025.

sa druge strane, dogovoreno je sljedeće:

Prvi dio - OPŠTE ODREDBE

Član 1

Cilj ovog ugovora je utvrđivanje uslova pod kojima će Učesnik učestvovati na Expo 2025 u Osaki, Kansai, Japan (u daljem tekstu „Expo“).

Opšti propisi i Posebni propisi Expo-a, kako ih je odobrio ili će biti odobreni od strane Međunarodnog izložbenog biroa (u daljem tekstu „MIB“), priznaju se kao sastavni dio ovog ugovora i obavezujući su za ugovorne strane.

Strane priznaju autoritet Generalnog komesara izložbe kako je definisano Konvencijom od 22. novembra 1928. godine sa izmjenama i dopunama (u daljem tekstu „Konvencija“) i pravilima koja je odobrila MIB, posebno članom 5 Opštih propisa.

U oblastima koje nisu regulisane Konvencijom, Učesnik se obavezuje da poštuje sve važeće zakone i propise Japana.

Drugi dio - IZLOŽBA UČESNIKA

Član 2

Organizator daje na raspolaganje Učesniku prostor, koji Učesnik prihvata, kako je naznačeno u planu priloženom Ugovoru kao Dodatak I i sačinjenom na sljedeći način:

- Izložbeni prostor od 80,37 m² koji predaje Organizator, uz zakup od 1.143,25 USD po metru kvadratnom za površinu isključujući prostor za komercijalnu djelatnost;

Prostori za Učesnika će biti obezbijeđeni na sljedeći način:

- Konstrukcije paviljona koje će Organizator izgraditi do 13. jula 2024. godine;
- Unos predmeta koji se izlažu biće dozvoljen od 13. novembra 2024. godine.

Učesnik je saglasan da predstavi izložbu u vezi sa temom Expo-a kako je opisano u Opštim propisima i u Posebnim propisima br. 1.

Učesnik postavlja izložbu kako je opisano u Tematskoj izjavi koju je odobrio Organizator i koja je priložena ovom Ugovoru kao Prilog II, koji čini sastavni dio ovog Ugovora.

U skladu sa Opštim i Posebnim propisima, Učesnik je odgovoran za uređenje, održavanje, upravljanje i čišćenje prostora kojim raspolaže.

Član 3

Organizator se obavezuje da Učesniku obezbijedi usluge gasa, električne energije, telekomunikacija, dovoda i odvoda vode, odvoz smeća i slično, u skladu sa Posebnim propisom br. 10, iz člana 34 Opštih propisa po tarifama i uslovima opisanim u istom Posebnom propisu.

Član 4

Organizator se obavezuje da Učesniku pruži sve potrebne informacije u vezi sa relevantnim zakonima i propisima Japana i direktivama ili politikama lokalne uprave i lokalnih vlasti u Osaki, Kansai, koje se odnose na Učesnika za njegovo učešće na Expo-u.

Na zahtjev Organizatora, Učesnik dostavlja Organizatoru podatke i dokumentaciju u vezi sa brojem i kvalifikacijama osoblja i sl. koje će biti angažovano na pripremi i realizaciji izložbe Učesnika, zajedno sa robom i zalihama u vezi sa Učesnikovom izložbom koje namjerava da uveze.

Navedene i druge razmjene korisnih informacija predstavljaju međusobnu pomoć sa ciljem da se olakša uspjeh Expo izložbe i svakog pojedinačnog učešća.

Član 5

Isključivo je Učesnik odgovoran za izbor i postavljanje izlagača u svojoj nacionalnoj sekciji, kao i za izbor cjelokupnog osoblja u toj sekciji.

Učesnik zahtijeva od strana identifikovanih u sljedećim stavovima da se pridržavaju ovog Ugovora, Opštih propisa i Posebnih propisa, kao i sporazuma zasnovanih na gore navedenim propisima:

- (1) Izlagači u prostorima koji su dodijeljeni Učesniku, kao i njihovi zaposleni i dr. koji su uključeni u poslove u vezi sa učešćem Učesnika na Expo sajmu;
- (2) Strane koje se bave događajima ili komercijalnim aktivnostima za Učesnika i njihove zaposlene, itd.;
- (3) Strane koje se bave izgradnjom i dekoracijom izložbe i sl. prostora dodijeljenih Učesniku i njihovim zaposlenima i sl.;

Osim onih opisanih u tačkama od (1) do (3) iznad, bilo koji drugi zaposleni i agenti Učesnika.

Organizator se obavezuje da neće komunicirati sa gore navedenim osobljem, osim preko Učesnika.

Član 6

Učesnik se ovim obavezuje:

- Da završi sve radove, dekoraciju, prekrivanje i druge aktivnosti neophodne da bi njegov Paviljon bio kompletan, spreman za događaje i u svemu u skladu sa Opštim i Posebnim propisima najkasnije do datuma ili datuma koje je Organizator odredio u članu 17 Opštih propisa;
- Da svoje prostore drži otvorene za posjetioce u danima i satima kada je Expo otvoren tokom cijelog trajanja sajma;

- Da ovlasti Organizatora da instalira, održava i popravlja svu opremu ili aparaturu neophodnu za nesmetan rad Sajma u prostorijama kojima raspolaže Učesnik; i
- Da Učesnik vrati dodijeljeni prostor u istom stanju u kome je dobio te prostore u skladu sa rokovima propisanim članom 17 Opštih propisa osim ako je ugovorom drugačije ugovoreno.

U slučaju da Učesnik ne ispuni navedenu obavezu, generalni komesar izložbe je ovlašćen da ostvaruje prava Organizatora, u skladu sa odredbama člana 18 Opštih propisa.

Ako se u bilo kom trenutku Organizatoru učini da nema razumnih izgleda da će Učesnik izvršiti svoje obaveze iz ovog Ugovora, Organizator će imati pravo da:

- Izvrši (ili naći treće lice da izvrši) radove i aktivnosti neophodne da bi Paviljon bio kompletan i spreman za događaje najkasnije do relevantnog datuma ili datuma; ili
- Raskine ovaj Ugovor i zahtijeva od Učesnika da: (1) napusti prostor(e) koji su dodijeljeni Učesniku; i (2) vrati ove prostore u prvobitno stanje (osim u mjeri u kojoj je ugovorom drugačije dogovoreno), u svakom slučaju sa trenutnim dejstvom.

Treći dio - KOMERCIJALNE AKTIVNOSTI UČESNIKA

Član 7

Učesnik može uspostaviti, u prostorijama koje su mu stavljene na raspolaganje u skladu sa članom 2 ovih propisa, restorane otvorene za širu javnost, u kojima će se služiti domaća jela iz njegove zemlje kako je definisano u Posebnim propisima br. 9 o uslovima pod kojima zvanični učesnici mogu da posluju restoranima ili obavljaju prodaju.

Organizator neće primati zakupninu u odnosu na prostor koji zauzima ovaj restoran, ali Učesnik će organizatoru mjesečno plaćati autorsku naknadu na „promet“ restorana kako je opisano u Posebnim propisima br. 9.

Učesnik može u prostoru koji mu je stavljen na raspolaganje u skladu sa članom 2 ovog Ugovora, isključivo za potrebe svog osoblja, pružati usluge hrane i osvježenja.

Pružanje ovih usluga ne dovodi do plaćanja bilo kakve naknade u korist Organizatora, ali prostor koji se zauzima biće uključen u prostor koji je dodijeljen u skladu sa članom 2 ovog Ugovora.

Bliže odredbe i uslovi u vezi sa uspostavljanjem restorana utvrđuju se posebnom uredbom br. 9 iz člana 34. Opštih propisa.

Član 8

Učesnik može široj javnosti prodavati fotografije, uključujući slajdove, razglednice, audio i vizuelne snimke (na filmovima, kasetama, kompaktnim diskovima i drugim elektronskim medijima), knjige i marke koje se odnose na zemlju porijekla ili organizaciju.

Pod uslovom prethodnog odobrenja Organizatora, Učesnik takođe može da prodaje jednu ili više vrsta artikala koji zaista predstavljaju njegovu zemlju ili organizaciju. Takvi artikli mogu biti zamijenjeni tokom trajanja Expo-a.

Učesnik plaća Organizatoru mjesečnu naknadu na „promet“ od prodaje takvih proizvoda; stopa takve naknade će se utvrditi u budućnosti i navesti u Posebnoj uredbi br. 9 iz člana 34 Opštih propisa.

Bliže odredbe i uslovi koji se odnose na prodaju proizvoda iz prethodnih stavova biće navedeni u Posebnoj uredbi br.9.

Član 9

Učesnik je saglasan da prostori namijenjeni svim komercijalnim aktivnostima (uključujući usluge hrane i pića) ne prelaze dvadeset procenata (20%) njegovog ukupnog pokrivenog izložbenog prostora. Detalji u vezi sa gore navedenim biće opisani u Dodatku III.

Član 10

Učesnik može (u skladu sa članom 20. Opštih propisa) prodavati na licu mjesta bilo koji od izloženih predmeta i materijala, nakon zatvaranja Expo-a.

Takva prodaja neće dovesti do plaćanja bilo kakve naknade u korist Organizatora. Na taj način, međutim, Učesnik gubi pravo na privremeni uvoz dotične robe i materijala i podliježe poreskim i carinskim propisima, kako je definisano u Posebnoj uredbi br.7, koja se odnosi na propise koji uređuju carinu i rukovanje i sve posebne stope i naknade iz člana 34 Opštih propisa.

DIO IV – POGODNOSTI ZA UČESNIKE

Član 11

Prednosti koje se daju generalnom komesaru Paviljona i drugom ovlašćenom osoblju biće navedene u Posebnoj uredbi br. 12 u vezi sa privilegijama i prednostima generalnih komesara Paviljona i njihovog osoblja.

Član 12

Generalni komesar izložbe i Organizator će se pobrinuti da ne postoje prepreke za ulazak i boravak osoblja Učesnika. Organizator će pružiti pomoć (gdje je to moguće) osoblju Učesnika u sljedećim oblastima:

- Smještaj;
- Zdravstvena zaštita i osiguranje;
- Beneficije koje se dodjeljuju porodicama osoblja Učesnika.

Član 13

Generalni komesar izložbe i Organizator će se baviti nadležnim državnim organima kako bi oni djelovali na način koji doprinosi najboljem uspjehu Expo-a, a posebno putem:

- Uspostavljanja kancelarija neophodnih za obavljanje carinskih poslova na najpovoljnijim mjestima;
- Omogućavanja ulaska sve robe i artikala bilo koje vrste, koji će biti korišćeni za Expo Učesnika;
- Ublažavanja, po potrebi, uvoznih kvota za proizvode koji se prodaju u dijelu Učesnika, uključujući i njegov restoran;
- Saopštavanja liste agenata koje je Organizator odobrio da se bave carinskim pitanjima u ime Učesnika, uz određenu naknadu.

Učesnik ni na koji način nije u obavezi da koristi gore navedene firme.

Član 14

Organizator će, na zahtjev, dostaviti Učesniku spisak firmi za transport, rukovanje i pakovanje, dobavljača proizvoda i artikala i izvođača svih vrsta, koji su odobreni od strane Organizatora i koji su se obavezali da će poslovati sa Učesnicima pod fer uslovima.

Učesnik ni na koji način nije u obavezi da koristi firme iz gore navedene liste.

Generalni komesar izložbe i Organizator će se baviti transportnim preduzećima i njihovom organizacijom u cilju postizanja najpovoljnijih uslova za Učesnika.

Član 15

U slučaju spora između Učesnika i Organizatora, strane su saglasne da traže rješenje preko kancelarija Međunarodnog biroa za izložbe (BIE), ako se spor odnosi na tumačenje Konvencije ili na pravila koja izdaje BIE, ili Kolegijuma generalnih komesara ili Upravnog odbora pomenutog kolegijuma, u bilo kom drugom slučaju. Svaka strana takođe može koristiti mehanizme za rješavanje sporova predviđene članom 10 Opštih propisa. Organizator koji djeluje u cilju isplate dugovanja, shodno stavu 2 člana 18 Opštih propisa, ne može oduzeti predmete koji pripadaju državama učesnicama kada su oni objekti javne svojine ili nacionalnog nasleđa prema važećim zakonima dotičnih država učesnica.

DIO V – STUPANJE NA SNAGU

Član 16

Ovaj ugovor stupa na snagu čim ga potpišu Strane i Generalni komesar izložbe. Ako Ugovor bude potpisan na različite datume, onda će se smatrati da ovaj Ugovor stupa na snagu kasnijeg datuma potpisivanja.

Član 17

Saopštenja o namjerama i obavještenja na osnovu ovog Ugovora daju se u pisanom obliku. Saopštenja o namjerama i obavještenja iz prethodnog stava upućuju se na sljedeće:

Organizator

Ime: Hiroyuki Ishige

Zvanje: Generalni Sekretar

Adresa: Osaka Prefecture Government
Sakishima Building 43F 1-14-16
Suminoe-ku, Osaka

Zemlja: Japan

Učesnik

Ime: Nikola Petrović Njegoš

Zvanje: Generalni komesar Paviljona

Adresa: Ministarstvo ekonomskog razvoja i
turizma, Rimski trg 46, Podgorica

Zemlja: Crna Gora

Adrese u prethodnim stavovima mogu biti izmijenjene slanjem obavještenja drugoj strani.

POTVRĐUJUĆI GORE NAVEDENO, ovaj Ugovor će biti pripremljen u dvije kopije originala na engleskom ili francuskom jeziku i potpisaće ga generalni komesar Paviljona i predstavnik Organizatora, pri čemu svaka strana zadržava po jedan primjerak.

Potpis CG

Generalni komesar Paviljona

Datum: Datum potpisa

Japanska asocijacija za Svjetsku izložbu 2025. godine

Datum:

Generalni komesar Expo 2025 Osaka, Kansai, Japan, u pogledu principa Konvencije, odredbi Opštih propisa Expo-a i zakona i propisa koji su na snazi u Osaki, Kansai, garantuje ispunjenje obaveza i odgovornosti Organizatora po ovom Ugovoru.

Generalni komesar Expo 2025 Osaka, Kansai, Japan

Datum:

Dodatak I: Plan prostora koji je dodijeljen Učesniku

Dodatak II: Izjava o temi

Dodatak III: Komercijalne aktivnosti